

تلخیص

بداية المعارف

به صورت

✓ پرسش و پاسخ

✓ نموداری

به ضمیمه فهرست موضوعی الفبایی

علی ناصری راد

ناصری راد، علی
 تلخیص بدایة المعارف به صورت: پرسش و پاسخ، نموداری / علی ناصری راد
 - مشهد استوار، ۱۳۸۵.
 ۱۷۲ ص.
 بهاء: ۱۶۰۰ تومان
 شابک: ۷-۵۲-۸۰۹۳-۹۶۴
 فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.
 ۱. مظفر، محمد رضا، ۱۹۰۲ - ۱۹۶۴. عقائد الامامیه - نقد و تفسیر. ۲. خرازی، محسن. عقائد الامامیه - نقد و تفسیر. ۳- کلام شیعه امامیه. ۲. اصول دین.
 الف. مظفر محمد رضا، ۱۹۰۲ - ۱۹۶۴. عقائد الامامیه. شرح. ب. خرازی، محسن.
 بدایة المعارف. شرح. ب. عنوان ج. عنوان: بدایة المعارف الالهیه فی عقائد الامامیه.
 برگزیده، فارسی.
 ۱۳۸۵ ۷۰۱۸ ع/م/۲۱۱/۵ BP ت ۱۷۵ ان ۲۹۷/۴۱۷۲

نام کتاب: تلخیص بدایة المعارف

مؤلف: علی ناصری راد

ناشر: استوار

تایپ، صفحه آرایی و طرح روی جلد: مؤلف

چاپ: دقت

نوبت چاپ: اول ۱۳۸۶

تیراژ: ۳۰۰۰

شابک: ۷-۵۲-۸۰۹۴-۹۶۴

قیمت: ۱۶۰۰ تومان

مرکز پخش: پخش هاتف ۲۲۵۵۲۰۰

تهران: ۶۶۴۱۵۴۲۰

مؤلف: ۰۹۱۵۳۲۲۹۵۶۵

حق چاپ برای مؤلف محفوظ است.

فهرست

صفحه

موضوع

مقدمه:

- ۱- عقیده ما دربارهٔ نظر و معرفت ۱۲
- راهمای معرفت ۱۴
- تحصیل علم، از راه تقلید مفید علم نیز کافی است ۱۵
- آیا در اعتقادات اساسی و غیر اساسی، ادلهٔ نقلی کافی است؟ ۱۶
- ۲- عقیده ما دربارهٔ تقلید در فروع دین ۱۶
- ۳- عقیده ما دربارهٔ اجتهاد و مجتهد ۱۷

فصل اول: الهیات

- بحث اول: عقیده ما دربارهٔ خدای متعال ۲۰
- اسم اول: اثبات مبدأ متعال ۲۰
- فرق بین فطرت با غریزه ۲۱
- برهان امکان ۲۲
- برهان معلولیت ۲۴
- برهان ضرورت و وجوب ۲۴
- برهان حدوث و تغییر ۲۵
- برهان نظم و تناسب ۲۵
- برهان مخلوقیت ۲۶
- برهان تدبیر و هدایت ۲۶

۳۰	امر سوم: درباره علم حق تعالی
۳۱	امر چهارم: درباره قدرت و اختیار حق تعالی
۳۴	امر پنجم: درباره توحید حق تعالی
۳۸	بحث دوم: عقیده ما درباره توحید
۳۹	نفی شبهه و مثل از خدای متعال
۳۹	مقصود از اسناد تدبیر به خیر خدا
۴۰	ضرورت توحید در عبادت
۴۰	حکم رها و مرئی
۴۱	زیارت قبور و اقامه عزرا با توحید منافات ندارد
۴۲	تأکید بر زیارت محسوسین و اقامه عزرا
۴۲	بحث سوم: عقیده ما درباره صفات الهی
۴۳	اختلاف درباره استناد صفات به ذات
۴۴	صفات خدا همین ذات الهی است
۴۴	حکم کسانی که اعتقاد به زیادت صفات بر ذات دارند
۴۵	القسام صفات ثبوتی
۴۵	مقصود از قیومیت الهی
۴۶	صفات سلبی و رجوع آنها به صفات ثبوتی
۴۶	سوره توحید از نگاه علامه طباطبائی
۴۷	صفات ثبوتی به سلبی رجوع نمی کنند
۴۷	نقد قول به زیادت صفات بر ذات در سخن مولای متقیان
۴۸	بررسی چند شبهه
۵۱	بحث چهارم: عقیده ما به عدل
۵۱	معنای عدل
۵۲	عدل از صفات فعلیه است یا از صفات ذاتیه
۵۲	استعلاق ثواب و عقاب
۵۴	القول پیرامون مسألة حسن و قبح عقلی
۶۱	بحث پنجم: عقیده ما درباره تکلیف
۶۶	بحث ششم: عقیده ما درباره قضا و قدر
۷۵	بحث هفتم: عقیده ما درباره بداء

۷۹	 بحث هشتم: عقیده ما درباره احکام دین
----	---

فصل دوم: نبوت

۸۲	 بحث اول: عقیده ما درباره نبوت
۸۲	 مقام اول: معنای لغوی نبوت
۸۲	 مقام دوم: معنای اصطلاحی نبوت
۸۳	 مقام سوم: درباره امکان نبوت
۸۴	 مقام چهارم: فواید و اهداف بعثت
۸۵	 مقام پنجم: هدف نهایی از ارسال پیامبران
۸۶	 مقام ششم: تعیین نبی و رسول
۸۶	 بحث دوم: نبوت، لطف است
۸۶	 مطلب اول: جهات نیاز انسان به پیامبران الهی
۸۷	 مطلب دوم: ارسال پیامبران، لطف است
۸۷	 مطلب سوم: ادله لزوم لطف بر خدای متعال
۸۸	 مطلب چهارم: مقصود از عمومیت مقضای برهان لطف
۸۸	 بحث سوم: عقیده ما درباره معجزه انبیاء
۸۹	 امر اول: معنای لغوی و اصطلاحی اعجاز
۸۹	 امر دوم: فرق بین معجزه و سحر و شعبده
۹۰	 امر سوم: اعجاز با قانون علیت هماهنگ است
۹۰	 امر چهارم: تکرار معجزه لازم نیست
۹۰	 امر پنجم: راه‌های شناخت پیامبر غیر از معجزه
۹۱	 امر ششم: تناسب معجزه با وقایع مشهور در زمان معجزه
۹۱	 امر هفتم: ابعاد معجزه بودن قرآن
۹۱	 امر هشتم: دلیل بر لزوم معجزه از پیامبر
۹۱	 امر نهم: چگونگی دلالت معجزه بر صدق پیامبر
۹۲	 امر دهم: وظیفه ما در مواردی که در اعجاز آنها شک داریم
۹۲	 بحث چهارم: عقیده ما درباره عصمت انبیاء
۹۲	 مقام اول: معنای لغوی و اصطلاحی عصمت
۹۳	 مقام دوم: نظر امامیه درباره عصمت انبیاء

۹۳	مقام سوّم: ادلة البات عصمت انبياء
۹۵	مقام پنجم: مراحل گناه
۹۶	بحث پنجم: عقیده ما درباره صفات پیامبر
۹۷	بحث ششم: عقیده ما درباره انبیا و کتابهای آنان
۹۸	بحث هفتم: عقیده ما درباره اسلام
۹۹	بحث هشتم: عقیده ما درباره تشریع کننده اسلام
۱۰۲	بحث نهم: عقیده ما درباره قرآن کریم
۱۰۴	بحث دهم: طریقه البات اسلام و شرایع گذشت

فصل سوّم: امامت

۱۱۰	بحث اول: عقیده ما درباره امامت
۱۱۰	مقام اول: معنای لغوی امامت
۱۱۰	مقام دوّم: معنای اصطلاحی امامت
۱۱۱	مقام سوّم: شؤون و منزلت امامت
۱۱۲	مقام چهارم: امامت از اصول دین است
۱۱۳	مقام پنجم: ضرورت استدلال عقلی در باب امامت
۱۱۳	مقام ششم: امامت، لطف و رحمت الهی است
۱۱۴	مقام هفتم: ضرورت امامت
۱۱۸	بحث دوّم: عقیده ما درباره عصمت امام
۱۱۸	بحث سوّم: عقیده ما درباره صفات و علم امام
۱۲۰	بحث چهارم: عقیده ما درباره اطاعت از امامان
۱۲۱	مقام اول: الله اولو الامر هستند و طاعتشان واجب
۱۲۲	مقام دوّم: الله شاهد و گواه بر مردم اند
۱۲۳	مقام سوّم: الله ابواب الهی و راه به سوی او هستند
۱۲۳	مقام چهارم: الله ظرف علوم الهی اند
۱۲۳	مقام پنجم: الله باعث امنیت اهل زمین اند
۱۲۴	مقام ششم: الله بندگان مکرم و پاک هستند
۱۲۶	مقام هفتم: اطاعت از الله اطاعت از رسول الله و خداست
۱۲۷	بحث پنجم: عقیده ما درباره دوست داشتن اهل بیت

مقام اول: معنای مودت و محبت	۱۲۷
مقام دوم: تأکید اسلام بر محبت و خشم در راه خدا	۱۲۷
مقام سوم: وجوب محبت نسبت به اهل بیت	۱۲۸
مقام چهارم: مقصود از دُربی، در آیه شریفه	۱۲۸
مقام پنجم: دلالت وجوب محبت، بر عصمت و طهارت اهل بیت از شرک و معاصی	۱۳۰
مقام ششم: خشم و کینه نسبت به اهل بیت باعث خروج از ایمان است	۱۳۰
مقام هفتم: هدف از تکلیف کردن محبت نسبت به اهل بیت	۱۳۱
بحث ششم: عقیده ما درباره ائمه	۱۳۱
بحث هفتم: عقیده ما درباره این که امامت با نص، ثابت می شود	۱۳۲
مقام اول: تعیین امام به دست خداست	۱۳۲
مقام دوم: تصریح آیات و روایات بر امامت علی بعد از پیامبر	۱۳۲
مقام سوم: نحوه دلالت روایات بر ولایت علی	۱۳۳
مقام چهارم: نحوه دلالت آیه ولایت بر ولایت علی	۱۳۵
بحث هشتم: عقیده ما درباره تعداد ائمه	۱۳۶
بحث نهم: عقیده ما درباره حضرت مهدی (عج)	۱۳۷
مقام اول: ضرورت وجود امام معصوم در هر عصر و زمان	۱۳۷
مقام دوم: بطلان اعتقاد برخی فرق اسلامی درباره تعداد امامان	۱۳۷
مقام سوم: پیشینه اعتقاد به ضرورت وجود راهنما در همه زمانها	۱۳۸
مقام چهارم: فرق امامیه با سایر فرقه ها در اعتقاد به مصلح جهانی	۱۳۸
مقام پنجم: اشاره به غیبت مهدی (عج) قبل از تولد او در روایات	۱۳۹
مقام ششم: علت غیبت ولی عصر (عج)	۱۴۰
مقام هفتم: لطف بودن امام از جهات گوناگون	۱۴۱
مقام هشتم: طول عمر امام عصر (عج)	۱۴۱
مقام نهم: ارتباط با امام عصر (عج)	۱۴۲
مقام دهم: رؤیت امام عصر (عج)	۱۴۲
مقام یازدهم: انتظار فرج	۱۴۲
بحث دهم: عقیده ما درباره رجعت	۱۴۳
بحث یازدهم: عقیده ما درباره تقیه	۱۴۷

فصل چهارم: آداب شیعه

۱۵۰	 بحث اول: عقیده ما درباره دعا
۱۵۰	 بحث دوم: ادعیه صحیفه سجادیّه
۱۵۱	 بحث سوم: عقیده ما درباره زیارت قبور
۱۵۲	 بحث چهارم: عقیده ما درباره معنای تشیع نزد اهل بیت علیهم السلام
۱۵۳	 بحث پنجم: عقیده ما درباره جور و ستم
۱۵۳	 بحث ششم: عقیده ما درباره همکاری با ستمکاران
۱۵۴	 بحث هفتم: عقیده ما درباره وظیفه در برابر دولت ستمکار
۱۵۴	 بحث هشتم: عقیده ما درباره دعوت به وحدت اسلامی
۱۵۵	 بحث نهم: عقیده ما درباره حقّ مسلمان بر مسلمان

فصل پنجم: معاد

۱۵۸	 بحث اول: عقیده ما درباره معاد
۱۵۸	 بحث دوم: عقیده ما درباره معاد جسمانی
۱۵۸	 مقام اول: معنای معاد
۱۵۸	 مقام دوم: حقیقت انسان چیست؟
۱۵۹	 مقام سوم: مراحل حیات انسان
۱۶۰	 مقام چهارم: حقیقت مرگ
۱۶۰	 مقام پنجم: بازگشت ارواح، اعاده معدوم نیست
۱۶۰	 مقام ششم: امکان معاد
۱۶۱	 مقام هفتم: ادله حتمیت معاد
۱۶۵	 مقام هشتم: معاد جسمانی
۱۶۶	 مقام نهم: حشر حیوانات
۱۶۶	 مقام دهم: آثار ایمان به معاد
۱۶۷	 فهرست موضوعی الفبایی

مقدمه:

- ۱- عقیده ما دربارهٔ نظر و معرفت
- ۲- عقیده ما دربارهٔ تقلید در فروع دین
- ۳- عقیده ما دربارهٔ اجتهاد و مجتهد

www.ketaboon.ir

۱ - مقیده ما درباره نظر و معرفت

۱ دلیل عقلی بر «وجوب معرفت خالق» چیست؟ (۱۰ و ۹)^۱

دلیل اول: «وجوب دفع ضرر محتمل»؛ زیرا عقل ما می‌گوید: اگر نسبت به خالق خود شناخت پیدا نکنیم احتمال دارد ضرر و عقاب اخروی دامنگیرمان شود و دفع ضرر احتمالی ضرورت دارد. این دفع ضرر در صورتی حاصل می‌شود که انسان به آفریننده خود معرفت پیدا کند.

دلیل دوم: «وجوب شکر منعم»؛ زیرا ترک شکر منعم موجب تضییع حق او می‌شود و این قبیح است. شکر منعم نیز در صورتی حاصل می‌شود که ما به او شناخت پیدا کنیم و بدانیم چگونه باید از او سپاسگزاری نماییم.

دلیل وجوب معرفت خالق

۲ منظور از «وجوب عقلی» در اینجا چیست؟ (۱۷)

منظور آن است که عقل، ضرورت کسب شناخت و معرفت و اهمیت اندیشه کردن و تلاش در آموختن اصول اعتقادات را درک می‌کند نه این که عقل، ما را امر یا نهی کند چون کار عقل، درک کلیات است (یعنی فقط حکم می‌کند که فلان کار شایسته است انجام داده یا ترک شود).

۳ گاهی عقلا به خاطر جهاتی ضرر را متحمل می‌شوند. آیا این تحمل ضرر با وجوب دفع ضرر منافات دارد؟ (۱۰)

خیر، آن ضرری که اندیشمندان عالم می‌پذیرند از دو حال خارج نیست یا ضرری کوچک و اندک است و یا ضرری است که با فایده مهمی جبران می‌گردد.

۴ آیا عقلی بودن دفع ضرر محتمل با طبیعی بودن آن (یعنی این که مقتضای طبع

۱- شماره انتهایی هر سؤال به صفحه یا صفحات حاوی پاسخ در کتاب (بشایة المعارف الالهية) اشاره دارد.

انسان، دفع ضرر است) منافات دارد؟ (۱۰)

خیر، به علت اجتماعشان یعنی: اجتماع این که هم عقل و هم طبیعت انسانی در یک چیز هم عقیده باشند ممکن است.

۵ آیا می توان گفت: قبل از اثبات خالقیت و مُنعمیت، وجوب شکر مُنعم معنا ندارد؟ (۱۰)

خیر؛ زیرا برائت عقلیه قبل از فحص، در واجبات عقلیه جریان ندارد بلکه آنچه لازم است بحث و فحص از موضوع آن واجبات است و گر نه ترک واجبات عقلیه لازم خواهد آمد.

۶ فرق دو دلیل عقلی مذکور؛ یعنی «وجوب دفع ضرر احتمالی» و «وجوب شکر منعم» چیست؟ (۱۰)

فرق آنها این است که ملاک حکم عقل در دلیل دوم «ملاحظه حق مولا» می باشد؛ یعنی عقل، پایمال کردن حق مولا را به وسیله ترک سپاسگزاری تأیید نکرده بلکه به وجوب قدردانی از او دستور داده است اما در دلیل اول عقل، «حال و روز بنده» را در نظر داود و نمی خواهد که او با نادیده گرفتن اندیشه و کاوش در آنچه بر عهده اش است زبان ببیند و در هلاکت افتد.

۷ آیا بر اساس فطری بودن معرفت و این که معرفت الله فطری است می توان وجوب معرفت را اثبات کرد؟ چرا؟ (۱۱)

خیر؛ زیرا صرف این که یک چیزی جزو فطریات انسان است نمی تواند انسان را به کاری ملزم کند در حالی که حکم عقلی، این ایجاب و الزام را در پی دارد و انسان را ملزم به تحصیل شناخت و معرفت می نماید.

۸- آیا بر اساس فطری بودن معرفت، می توان سخن مُلحدین را که اندیشه دینی را زائیده انگیزه های وهمی می دانند ابطال کرد؟ (۱۱)

بله، زیرا معرفت فطری نشان می دهد که خداشناسی صرفاً امری موهوم و پنداری نیست.

۹ آیا بر اساس وجوب دفع ضرر محتمل و وجوب شکر منعم، تصدیق و تدبیر بعد از حصول معرفت نیز واجب است؟ (۱۱)

بله، زیرا بدون تدبیر و تصدیق، ایمان، حاصل نمی شود و با عدم حصول ایمان نیز احتمال ضرر و زیان اخروی و ضایع کردن حق مولا با برجاست.

۱۰ آیا جستجو و تحقیق به عنوان مقدمه برای تحصیل معرفت و تصدیق و تدین به آن واجب است؟ چرا؟ و چگونه؟ (۱۱)

بله؛ زیرا معرفتی که واجب است بدون این جستجو و تحقیق حاصل نمی‌شود. لذا انسان باید در جهان پیرامون خود و آیات انفسی و آفاقی بیندیشد و سخن آن کسی را که ادعای پیامبری داشته و معجزه می‌آورد پذیرا باشد تا بتواند آن معرفت لازم را حاصل کند.

۱۱ مراتب تحقیق و تفحص را نام ببرید؟ (۱۱، ۱۲)

الف: مرتبه پایین و اندک تحقیق که احتمال ضرر را از انسان دفع کند و از تضییع حق مولای مُنعم جلوگیری نماید. این مقدار بر عموم مردم واجب می‌باشد. ب: مرتبه متوسط که با عدم نیاز، انسان تحقیق بیشتری نماید. این مقدار مستحب است. ج: مرتبه بالای تحقیق که گاهی به خاطر ردّ شبهات گمراهان و حفظ پایه‌های دین بر برخی از افراد مانند علما لازم است.	}	مراتب تحقیق و تفحص
--	---	----------------------------------

راه‌های معرفت

۱۲ برای تحصیل معرفت چه راه‌هایی را می‌توان پیمود؟ (۱۲)

۱- حسّ و تجربه. ۲- شناخت تعبّدی. ۳- کشف و شهود و عرفان. ۴- دلیل عقلی.	}	راه‌های تحصیل معرفت
---	---	-----------------------------------

۱۳ آیا می‌توان با «حسّ» و «تجربه» برای معرفت خدا و صفات او و معاد اکتفا نمود؟ چرا؟ (۱۲)

خیر، زیرا علوم تجربی پرده از مسائلی برمی‌دارد که با حسّ و تجربه قابل درک می‌باشند و چیزی که حس نمی‌شود مانند خدای متعال و صفات او و معاد، از حیطه تجربه و حسّ خارج است.

۱۴ آیا «معرفت تعبّدی»، در تحصیل معرفت و عقیده سودمند است؟ چرا؟ (۱۲)

خیر، چون دور لازم می‌آید. بله بعد از شناخت توحید و نبوّت، با دلیل عقلی، می‌توان در دیگر مسائل مانند معاد و... به شناخت تعبّدی اکتفا نمود.

۱۵ آیا راه «کشف و شهود»، در تحصیل معرفت در غیر معارفی که مقتضای فطرت است سودمند است؟ (۱۲)

خیر، زیرا این راه هم دارای خطا و اشتباه است. مگر این که نظر یا استدلال به آن ضمیمه شود یعنی چیزی که با کشف و شهود به دست آمده با دلیل عقلی قابل اثبات باشد که در این صورت اشکالی ندارد

تحصیل علم، از راه تقلید مفید علم نیز کافی است

۱۶ آیا در تحصیل علم به معارف می توان به «تقلید» اکتفا کرد؟ چرا؟ نظر شارح چیست؟ از عبارت مصنف چه استفاده ای می شود؟ (۱۳)

الف: اگر تقلید، مفید علم نباشد به نظر همه علما در تحصیل معارف کافی نیست.
ب: و اگر مفید علم باشد:

علامه حلی، حکیم محمد مهدی نراقی و دیگران و نیز مصنف این تقلید را نیز کافی نمی دانند.
 ولی شیخ انصاری آن را کافی دانسته می فرماید:

علما اجماع دارند که اهل معرفت خدا واجب است نه این که معرفت خدا از روی دلیل واجب باشد.

شارح، سخن شیخ انصاری را اقوی می داند.

اکتفا به تقلید
در تحصیل
معارف

۱۷ سخن ابوالصلاح حلبی را درباره عدم جواز تقلید در معارف بیان کنید؟ (۱۴)

ابو الصلاح حلبی می گوید:

تقلید در معارف جایز نیست؛ زیرا مقلد نه می تواند از همه علما تقلید کند؛ چون اختلاف نظر دارند و نه از برخی؛ چون ممکن است آن سخنی را که پذیرفته اشتباه بوده و سخن آن دیگری درست باشد.

۱۸ این که در قرآن کریم بر پیروی از علم، ترغیب و تأکید شده، چه دلالتی بر وجوب تفکر و تحصیل معرفت دارد؟ (۱۴)

در واقع قرآن کریم می خواهد ما را به آزادی فطری درباره اندیشیدن راهنمایی کند که انسان به طور فطری اندیشمند است نه مقلد.

۱۹ چه کسانی مخاطب به وجوب تحصیل معرفتند؟ چرا؟ (۱۵)

کسانی که با مبدا و معاد بیگانه‌اند اما خداپرستان که مبدا و معاد را باور دارند چنین خطایی به آنها پیورده خواهد بود.

آیا در اعتقادات اساسی و غیر اساسی، ادله نقلی کافی است؟

۲۰ آیا به نظر مصنف در همه اعتقادات اساسی (اصول پنجگانه) دلیل عقلی لازم است؟ نظر شارح چیست؟ (۱۵ و ۱۶)

به نظر مصنف در اصول اعتقادات اساسی (اصول پنجگانه) دلیل عقلی لازم است. اما به نظر شارح درباره امامت و معاد می‌توانیم به ادله سمعی قطعی اکتفا کنیم؛ زیرا بعد از اثبات مبدا و نبوت، سخن پیامبر درباره امامت و معاد مفید علم و جزم خواهد بود.

۲۱ آیا در اعتقادات غیر اساسی نظیر قضا و قدر و رجعت و غیر اینها، تحصیل معرفت با دلیل عقلی، واجب است؟ یا می‌توانیم به ادله نقلی اکتفا کنیم؟ نظر مصنف و شارح را بیان کنید؟ (۱۵ و ۱۶)

به نظر مصنف خیر؛ چون می‌توانیم به سخن انبیا و ائمه رجوع کنیم اما شارح می‌فرماید: صرف این که می‌توانیم به سخن معصوم مراجعه کنیم و از این راه اعتقاد پیدا کنیم منافاتی ندارد با این که ابتدا واجب باشد از طریق دلیل عقلی به این اعتقادات، قطع پیدا کنیم.

۲۲ اگر دلیل عقلی یا شرعی بر وجوب معرفت برخی معارف نداشتیم آیا اعتقاد، لازم است؟ چرا؟ (۱۶)

خیر؛ چون برائت عقلیه جاری می‌شود. لذا شناخت برخی از تفصیلات حشر و نشر واجب نیست.

۲۳ مصنف عدل را جزو اصول پنجگانه عقاید نشمرده نظر شارح و دلیل وی چیست؟ (۱۶)

شارح می‌گوید: بهتر است از نظر مشهور امامیه پیروی کرده و عدل را به لحاظ اهمیت آن، جزو اصول عقاید به شمار آوریم.

۶ - مقیده ما درباره نقلیه در فروع دین

۲۴- مکلف دربارهٔ فروع دین چه وظیفه‌ای دارد؟ آیا استدلال و اجتهاد بر وی واجب

است؟ (۱۸)

خیر؛ اجتهاد بر او واجب نیست. بلکه اگر آن فرع دینی از ضروریات دین نظیر نماز و روزه نیست یکی از این سه راه پیش رو دارد:

۱- مجتهد باشد.

۲- در انجام اعمال، احتیاط کند.

۳- تقلید کند.

۲۵- عبادات کسی که نه مجتهد، نه محتاط و نه مقلد است چگونه است؟ نظر

مصنّف و شارح چیست؟ (۱۸)

مصنّف: عباداتش باطل است مگر این که عملش با قصد قربت بوده و با فتوای کسی که بعداً از او تقلید می‌کند موافق باشد.

شارح: اگر عمل این شخص با واقع همسویی داشته باشد درست است. اگر چه با رأی کسی که باید از او تقلید کند موافق نباشد.

۴ - مقیده ما دربارهٔ اجتهاد و مجتهد

۲۶- اجتهاد در احکام فرعی، واجب عینی است یا کفایی؟ چرا؟ (۱۹)

در زمان غیبت اجتهاد، واجب کفایی بوده و بر هر مسلمانی واجب است و لکن با اقدام بعضی، از دیگران ساقط می‌شود.

۲۷- اجتهاد را تعریف کنید و عقیده شیعه را دربارهٔ مجتهد بیان نمایید؟ (۲۰ و ۲۱)

«اجتهاد» عبارت است: از تفکر و تدبّر و بررسی عمیق ادلهٔ شرعیه برای شناختن احکام فرعی که پیامبر ﷺ آورده و با تغییر زمان و احوال تغییر ناپذیر است.

عقیده شیعه دربارهٔ مجتهد این است که: مجتهد، جانشین امام در عصر غیبت بوده و زمامدار و رئیس مطلق می‌باشد. کسی که مجتهد را طرد کند امام را طرد کرده و کسی امام را طرد کند خدا را طرد کرده است و این در حدّ شرک و ورزیدن به خدا می‌باشد.